

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
" 1/2 " 1 " 60 "
" 1/4 " — " 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
" 1/2 " 3 "
" — " — "

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
l. curi cu 6 fileri.

Răvaşul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă:
fiecare cm. □ costă
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL”
CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAJ-UTCA 6

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Congrua și Autonomia.

(—) De astă dată avem să vorbim despre treburi curat preoțești, sau mai bine curat bisericesti. Pentru că deși totdeauna am dorit să facem din »Răvaşul« o foaie curat populară, nu putem să nu luăm în deosebită băgare de seamă treburile, cari ating biserica și pe preoți. Nu numai pentru că nu este popor fără biserică și preoți, ci și pentru faptul, că între cetitorii noștri avem foarte mulți preoți, cari cu tot dreptul așteaptă, ca *chestiunile* acelea, cari foarte de aproape ating soarta lor și a bisericii, în deosebită băgare de seamă să le ținem.

Intre acestea chestiuni cauza *autonomiei* și a *congruei* sunt cele mai însemnate. *Autonomia* este acum cauza de căpetenie a bisericii noastre unite cu Roma. Dela deslegarea ei atârână viitorul bisericii noastre, poate chiar existența ei. Ear cauza *congruei* este cea mai arzătoare chestiune, care preocupă azi preoțimea noastră. Mai ales acum când se așteaptă redeschiderea sinodului dela Blaj, cu amestecate sentimente, cu temereși cu nădejde, pândesc toți preoții se vadă, ce va aduce viitorul apropiat. Nu-i mirare pe lângă motivele cele multe și puternice, cari au pus congrua în fruntea tuturor chestiunilor de actualitate pentru preoți, se mai adauge acum și miseria generală, care după seceta cea mare ne amenință pe toți, și care face și mai mult pe toți preoții se strige: unde e congrua noastră? de ce întârzie congrua pentru noi?

La întrebarea aceasta de obște nu putem da vre-un răspuns mulțumitor, dar datori ne simțim, să încreștăm tot ce privește chestiunea.

Mai pe urmă, la 30 Iulie, d. ministru de culte, vorbind în dietă a atins și chestiunile amintite. Cele spuse de Esc. Sa au dat apoi și altora prilej să scrie despre ele.

D. ministru Berzeviczy a zis între altele, cam următoarele:

»Congresul merit, să organizeze autonomia, pe cum se știe s'a ținut; lucrările și-le-a pregătit și le-a așternut. La locul cel mai competent s'a aflat de lipsă ca lucrările congresului să se trimită primatului, ca sfătuindu-se cu episcopii, să-și dea părerea. Procedura aceasta e justificată nu numai de organizațiunea ierarhică a bisericii catolice, ci și de împrejurarea, că congresul asupra unor chestiuni, cum e d. e. cererea provinciei metropolitane de Alba-Julia și Făgăraș, (Protestul! Rev.) n'a dat opinie meritorică«.

Ministrul zice, că în ce îl privește ar dori, ca chestiunea să se resoalve așa ca drepturile Maiestății Sale, ca suprem Patron, cum și organismul ierarhic al bisericii să rămână neatins, și peste tot să nu se receară o schimbare radicală a legilor organice ale țării. În ce privește congrua d. ministru, a zis următoarele:

»Altă chestiune, care atinge biserica catolică este congrua. În privința aceasta pot anunța cu

bucurie, că comisiunea regnicolară a alcătuit castrul venitelor atât al beneficiilor mari, cât și al celor mici. Astfel se arată de o parte lipsa, care va trebui acoperită, cât și acelea beneficii libere, cari la acoperirea acelei lipse se vor putea lua în parte în considerare.

»Negreșit, că fără contribuire însemnată din partea statului chestiunea aceasta nu se va putea rezolva. În privința aceasta ne apropiem de scop împrejurarea, că în budgetul actual suma menită ca ajutor congrual al preoțimei catolice ce se ridică la 800,000 cor. și aceasta și pe viitor, încât permit împrejurările financiare, am de gând să o ridic gradat, așa cât cred, că și înainte de a putea urma regularea definitivă, în modul acesta se va ajunge aproape la întregirea congruală a venitelor preoțești.

»Chemarea comisiunei regnicolare va fi a lua poziție, încă în toamnă, față cu întrebările, ce vor urma acum, pe cari le va complica negreșit faptul, că în privința numărului parochiilor, este oare-care disproporție. [La Români sunt mai multe parochii, în proporție cu numărul locuitorilor, de cât la romano-catolici. »Răvaşul«]. Din parte-mi voiu stăruii cu toate mijloacele ce-mi dă legea ca și față cu preoțimea catolică să se reguleze, cât mai curând, congrua, după cum cere dreptatea și echitatea«.

În cuvintele acestea frumoase, dar cari nu pun în prospect în timp apropiat rezolvarea dorită, observăm oarecare ascuțiș, învălit, în contra noastră: de altă parte e suspect faptul, că ministrul nici cu un cuvânt, nici cu o alușiune, nu reagează la mișcarea clerului nostru, în special la sinodul din Blaj, în urma căruia știm, că s'au făcut pași și la dl ministru de culte.

Cam ce se ascunde după cuvintele diplomatice ale dlui minisru de culte, ni-o arată însă un prim articol apărut în ziarul catolic »Magyar Állam«, în nr. dela 2 August n. pe care-l dăm mai în jos în traducere fidelă întreg.

Articolul acesta varsă multă lumină asupra stării de acum a celor două chestiuni capitale, și ne dă tuturor destul de gândit. În deosebi cercurile cărmuitoare ale bisericii noastre vor vedea din el, în ce fasă, au ajuns chestiunile. Autonomia și congrua încep a se lega iunctim una de alta și numai prin o acțiune mai largă și mai intensivă putem spera o rezolvare favorabilă alor.

Eată importantul articol din »Magyar Állam«:

»Din întâmplare, tocmai în dricul verii... am auzit declarațiuni oficioase despre autonomia catolică și despre regularea congruei. De fapt ministrul n'a spus multe; cel mult atâta am aflat că cele două chestiuni nu s'au pus ad acta. Donec spiro spero, pân'ce resuflu nădejduesc, și astfel bunavoința ministerială e dovadă, că încă nu s'a pierdut toată nădejdea.

Organizațiunea autonomiei catolice este în mâna episcopilor, asta o știm. Și de bună seamă a avut și episcopatul cauză, pentru care nu a dat guvernului opinia sa nici n'a făcut raport Maiestății Sale. Din vorbirea ministrului putem vedea, că pricina cea dintâi a întârzierii e, că congresul n'a fost hotărât nimic cu privire la protestul dat de Archiepiscopul de Alba-lulia și Făgăraș, înaintat congresului. Numai cât nici episcopatul nu e chemat a hotărî în aceasta afacere. Maiestatea Sa a dispus ca organizația să se facă împreună (rom.-cat. și gr.-cat. împreună) și numai El poate face vre-o schimbare într'aceea. Și de bună-seamă este și în interesul metropoliei de Alba-lulia și Făgăraș, că dacă vrea să-și valideze

drepturile ce crede că le are la o organizație separată, să-și facă pași de lipsă spre aceasta, pentru-că absentarea de la congres e nu numai o lipsă de respect față cu voința Patronului suprem, ci totodată și în meritul chestiunei a avut înriurire de întârziere și amânare.

»N'a fost în congres nici un singur deputat, care să fi voit a confişca drepturile autonome a-le metropoliei de Alba-lulia, avute mai înainte. După-cum statul catolic din Ardeal are drept, ca alipindu-se de drepturile, ce le poșede, să nu se lase a fi restrins prin organismul regnicolar mai îngust, astfel și metropolia de Alba-lulia ar fi putut să-și valideze drepturile sale, nu prin protest, ci printr'o activitate pozitivă spre asigurarea acestor drepturi. Diecesele de rit latin n'ar împedeca întru aceasta sinodul din Blaj, dar în schimb nici ele nu pot lăsa ca ele să fie împedecate în săvîrșirea organizațiunei lor, la care au drept.

»Demarcarea, despărțirea canonică a celor două rituri s'a săvîrșit prin întemeierea metropoliei separate (de Alba-lulia și Făgăraș »Răv.«). Și deși acesta a fost actul unui guvern absolutist, totuși Ungaria constituțională a recunoscut organizația aceasta.

»Foarte adevărat acum, că în urma acestui fapt și în urma drepturilor avute a-le sinodului catolic de rit românesc (pentru întâia oară vedem într'o foaie ungurească termenul acesta corect, folosit în Roma, »sinod catolic de rit românesc« [román szertartásu katolikus szinodus]. (»Răvaşul«) numai despre aceea ar mai putea fi vorba, că în ce legătură se stee autonomia metropoliei (române) cu organismul autonom regnicolar catolic?

»În cercul »autonomiei« mai pot fi și alte cercuri autonome de activitate, firește dacă nu s'ar întâmpla, ceea-ce e posibil, ca metropolia de Alba-lulia să vree să se scoată din cercul acela, ca să nu fie de loc privită ca un organism al bisericii catolice din Ungaria, după-cum e cunoscută în dreptul public, și să-și pretindă dreptul, ca și ea, ca biserică națională — acest principiu înse nu e cunoscut în dreptul canonic catolic — să fie privită ca organism autochefal, după-cum acesta e recunoscut în dreptul bisericesc gr.-or.

»Cât despre principiile canonice a-le orientailor, basate pe sistemul patriarhatelor independente, nu se pot valida, nici în urma dreptului canonic catolic, nici în urma acelei solidarități canonice, (între cele două rituri) care e recunoscută din partea dreptului public unguresc. Singura cale corectă ar fi deci, dacă sinodul metropoliei de Alba-lulia păstrându-și întreagă, toată autonomia ce o poșede azi, s'ar alipî de autonomia romano-catolicilor din Ungaria.

»În scopul acesta, de altfel, ar fi destulă hotărîrea Patronului suprem, spre esoperarea căreia ar putea întrevini dl ministru de culte; și fiind-că și considerații politice sunt amestecate în cauză, ar fi și mai competent ministrul, decât episcopatul, care fiind moralicește îndatorat să păstreze legătura canonică, nu poate zice altceva decât ce a zis și în decursul congresului, că adecă la separare nu se poate invoî. deși de altă parte și el spriginește moralmente metropolia de Alba-lulia și Făgăraș, întru a i-se recunoaște și asigura drepturile avute.

»Dar în urmă, de ce se întârzie, pentru aceasta chestiune de detail, organizarea de drept public a bisericii catolice maghiare? În parte pentru aceeași pricină (adecă pentru noi Români. »Răv.«) s'a zăticnit și regularea congruei. Ar fi foarte de înțeles, dacă conform dorințelor exprimate (de Români! »Răv.«) la organizarea autonomă, și în chestiunea congruei ne-am îngriji de o regulare, nu pe aceeași basă, ci de o regulare pe basa unei legături generale. Și dacă și după spusa ministrului și numărul cel mare al parochiilor misere (cele românești »Răv.«) e o piedecă a regulării atunci de sine se imbie rezolvarea: să se reguleze separat con-

**La autor în Blaj și la Administrația
„Răvașului“ se află următoarele cărți:**

1. »Predici populare pe toate Duminicile« de Gavril Pop, canonic (2 tomuri à 1 coroană tomul) . . . . . 2 cor. — fil.
2. »Predici populare pe sărbători« de Gavril Pop, canonic (1 tom . . . à 1 cor. — fil.
3. »Predici populare ocazionale« de G. Pop, (1 tom) . . . . . à 1 cor. — fil.
4. »Istoria revelațiunii divine a testamentului nou« de Gavril Pop (4 broșuri à 50 fil. broșura) . . . . . 2 cor. — fil.
5. »Tomis a Kempis« trad. din limba latină de G. Pop (1 fascicol) . . . . . à cor. — 80 fil.
6. »Dicționar mitologic din mitologia greacă și latină« de Gavril Pop (fascicolul 1, 2 și 3 à 40 fileri fascicolul, iar al 4-lea fascicol à 20 fil. . . . . 1 cor. 40 fil.
7. »Datinile Romanilor la înmormântări« de G. Pop, (1 fascicol) . . . . . cor. — 20 fil.
8. »Cicero despre bătrânețe« (de senectute de Andr. Liviu, edată de Gavr. Pop (1 fasc.) 1 cor. — fil.

Preț scăzut.

— La o familie română în Cluj se primesc doi băieți sau două fetițe în cuartir și vîpt pe lângă condițiuni favorabile.

Informațiuni se dă la tipografia „Carmen“ (Str. Ferencz-József-út 58).

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgărâciuri Epilepsie broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke«, Frankfurt a. Main. 17—52.

Pentru 5 coroane trimit 4 $\frac{1}{2}$ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse,) de**— săpun fin de toaletă, —**

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpe, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimitînd banii înainte ori cu rambursă spedează casa centrală de mărfuri **Scheffer D. Sándor** Budapest, VIII, Bezerédi-utza 3. szám. (37) 15—24.

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual	Avere proprie
Cor.: 32,000.000	Cor.: 260,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru
Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4.
în palatul Standard. (Casa proprie).Centrala generală:
Edimburg. (Anglia.)

50—

Cruce sau stea electrică dublă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: reumă, ischias, astmă, vîjiitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gălbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, prăcum ori ce boală nervoasă. Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult 44 zile își capătă banii îndată înderept. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înviorarea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.
(de folosit la boale învechite.)Prețul unui aparat mic 4 cor.
(de întrebuițat la morburii mai ușoare.)

Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străintătate.

Scheffer D. Sándor
Budapest, VIII., Bezerédi-utza 3. szám.

11—24.

**Pentru seșonul de primăvară și vară
recomandă****NEUMANN M.**

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvár) Mátyás király tér.

- Haine de primăvară și vară.
Căputuri de tranziție (Double, Ulster, Raglan).
Pardesiuri de primăvară.
Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).
Căputuri economice, cupțușite cu stofă.
Haine negre de salon și frac.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comande din provincie ca măsură e destul a trimite o haină veche.

21 (28—)

Distins cu diplomă de onoare.**Bernáth E. Sándor** magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.**Cluj—Kolozsvár** (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colori, în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandază provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — 44 (14—)

La Administrația »Răvașului«

(Cluj, Jókai-utca 6.)

se mai află de vânzare următoarele cărți:

1. „Castelul din carpați“ de Jules Verne, trad. în românește de V. Onișor, ed. Dr. E. Dăianu. Cu mulțime de chipuri. Prețul 1 cor. 60 fil.
2. „Mama Sfântului Augustin“ de Episcopul Em. Bougaud, trad. de Salba, ed. Dr. E. Dăianu. Frumos legată în pânză 4 cor. Broșurată 3 cor.
3. „Suplex Libellus Valachorum“. Latinește și românește, trad. de Dr. E. Dăianu. Prețul 1. cor.

Din „Cărțile Săteanului Român“

au apărut:

- Nr. 1. „Șițe din popor“ de George Stoica, prețul 10 fil.
Nr. 2. „Pecatele noastre“, de Petru Suciu, prețul 15 fileri.

Tipografia „CARMEN“**»CARMEN«**

PETRU P. BARIȚIU

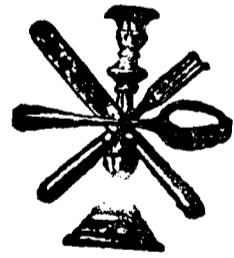
..... CLUJ .....

Ferencz József-út 58 sz.

Primește tot felul de lucrări, ce cad în bransa acestei măestrii, executându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern și cu prețuri moderate.

Comande se primesc și la Librăria D-lui **Erich Fabritius** din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.

O cumpănă de culina gratuit.

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încărcat mărfurile mele de argint mexican renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

- 6 cuțite de masă de argint mexican
6 linguri » » » » »
6 furcuțe » » » » »
12 lingurițe de cafea » » »
6 cuțite escelente desert » » »
6 furcuțe » » » » »
1 lingură mare de supă » » »
1 » » » lapte » » »
2 feșnice elegante de salon.

46 bucăți la olaltă costă numai
6 fl. 50 cr.

După ori ce comande pe lângă asta dau ca present de răspundere și gratis o cumpănă de culina, care arată bine până la 12 $\frac{1}{2}$ chlgr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și înlăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani.

Espediția se face trimițînd banii înainte sau cu rambursă din magazinul european casa centrală de mărfuri.

Scheffer D. Sándor
15—24. Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.